

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).
מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.

עם „הפדגוג״:

באוסטריה־אונגריה:
לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה 3.90 קראנען.

ברוסיה:
לשנה: 6 רו״כ, להצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:
באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.
בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.
מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

קראקוי, יום ד׳, כ״ג אייר תרס״ג. גליון לא. Krakau, 20 Mai (7 Mai) 1903.

בַּמִּדְבָּר *).

עַל סֶלַע־יְשִׁימוֹן בַּלַּיְלָה
לָן עָב קַל, עָב צָחוֹר מִצְּחוֹר,
וְהִשְׁכִּים בַּבֹּקֶר הִתְעוֹרֵר
לְשַׂחֵק עִם קַרְנֵי הָאוֹר.

וַעֲלָיו הִשְׁתּוֹבֵב בֶּן־עָב זֶה
וְהִצְהִיל פְּנֵי חֶדְוָה לַכֹּל;
וְהַסֶּלַע כֹּה נִשְׁאַר עֲרִירִי
וְשׁוֹמֵם בְּלֵב יַם הַחוֹל...

ז. שְׁנֵיאוֹר.

*) עַל פִּי לֶרְמַנְטוֹב.

הַצּוֹעֲנִית הָעִבְרִיָּה.

(סִפּוּר).

(הֶמְשֵׁךְ).

הִיא יָדְעָה אֶת כָּל זֹאת, בְּכָל זֹאת הִשְׁתּוֹקְקָה מְאֹד לִרְאוֹת אֶת הָעִיר. בְּזִכְרוֹנָהּ עוֹד נִשְׁאֲרָה חֲקוּקָה תְּמוּנָה מְטֻשְׁטֶשֶׁת מִן הָעִיר. שֶׁ„שָּׁם" הָיוּ הַהוֹרִים הָרִאשׁוֹנִים... וְהַיְלָדִים הָהֵם, אֲשֶׁר אָהֲבָה אוֹתָם כָּל כָּךְ... הִיא קִוְּתָה לִמְצֹא מָחָר אֶת הָעִיר, — בְּאוֹתָהּ הַתְּמוּנָה שֶׁנִּשְׁאֲרָה בְּזִכְרוֹנָהּ.

וּבַלַּיְלָה שֶׁלִּפְנֵי יוֹם הָרִקּוּדִים, הֶרְאוּ לָהּ כָּל אַנְשֵׁי הָאֹהֶל חִבָּה יְתֵרָה. הַכֹּל הִבִּיטוּ בְּפָנֶיהָ, הִתְבּוֹנְנוּ אֶל מִקְלַעְתָּהּ וּכְמְעַט שֶׁנָּהֲגוּ בָהּ כָּבוֹד; עַל כֵּן מָצְאָה אֶת לְבָבָהּ לְבַקֵּשׁ אֶת הָ„אָב", כִּי יַרְשֶׁנָּה לְטַיֵּל מְעַט עִם פֶּשֶׁרְבָּר סְבִיב הָאֹהֶל, וְלֹא יָאִיצוּ בָהּ לַעֲלוֹת עַל מִשְׁכָּבָהּ; וּבַקָּשָׁתָהּ נִתְּנָה לָהּ לְשִׂמְחַת לְבָבָהּ.

הַלַּיְלָה הָיָה לֵיל אָבִיב בָּהִיר. הַיָּרֵחַ עָמַד בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם, וַיַּגֵּל חֲצִי פָּנִים בְּהִירִים אֶל הָאֹהֶל, הַנָּטוּי בְּעֵמֶק נֶחְמָד, בֵּין שְׁנֵי הָרִים עֲטוּפִים דֶּשֶׁא אָבִיב. זֶה הָיָה הַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן לְצֵאת הָאֹהֶל לִנְדוּדָיו, אַחֲרֵי מְנוּחָה אֲרֻכָּה וְלֹא נְעִימָה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת יַרְחֵי הַחֹרֶף. בַּיְרָחִים הָאֵלֶּה נִמְצָאִים הַצּוֹעֲנִים הַנּוֹדְדִים בְּמַצַּב שְׁנַת־הַחֹרֶף שֶׁל הַדֻּבִּים: מִתְחַבְּאִים הֵם בְּאֹהֶל עָשׂוּי עָמֹק בָּאֲדָמָה, וְעוֹסְקִים בִּמְלָאכָה עַל הַמַּפּוּחַ בַּעֲצַלּוּת רַבָּה; וְאֵינָם יוֹצְאִים מִשָּׁם רַק בִּשְׁעַת הַהֶכְרֵחַ לָלֶכֶת הָעִירָה לִקְנוֹת צָרְכֵי אֹכֶל. גַּם סוּסֵי הָאֹהֶל נִרְאִים אָז כְּאוֹכְלִים וּמַעֲלִים גֵּרָה מִתּוֹךְ שֵׁנָה; וְהֵם מְנִיעִים רַק לִפְעָמִים בִּזְנְבוֹתֵיהֶם, לְבַל יִשְׁכְּחוּ מְלֶאכֶת הַבְרָחַת הַזְּבוּבִים בִּימֵי הַקַּיִץ.

בַּלַּיְלָה הַהוּא הָיָה פָּרוּשׂ עַל הָאֹהֶל אֵיזֶה מַרְאֶה שֶׁל חֲגִיגָה: הַכֹּל הָיָה שָׁלֵם וּמְתֻקָּן, כָּל הַיְתֵרִים שְׁלֵמִים, מִכְסֵה הָאֹהֶל מְאֻחֶה [1]) וְאֵין בּוֹ קְרָעִים וּנְקָבִים. הַסּוּסִים מִסָּבִיב הָיוּ עֲסוּקִים בִּלְחִיכַת עֵשֶׂב רַעֲנָן וָרַךְ, וְאַף לְעִתִּים רְחוֹקוֹת הִגְבִּיהוּ אֶת צַוְּארֵיהֶם וְצָהֲלוּ מִתּוֹךְ שֹׂבַע... אוּלַי הִתְפָּאֵר כָּל אֶחָד מֵהֶם, שֶׁהָעֵשֶׂב שֶׁלּוֹ יוֹתֵר רַעֲנָן וְיוֹתֵר לַח מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ... וְאוּלַי אָמְרוּ שִׁירָה לָאָבִיב הַטּוֹב, אֲשֶׁר פָּדָם מִן הַחֹרֶף הַקָּשֶׁה וַיּוֹצִיאֵם לָרְוָחָה... מִי יוֹדֵעַ שְׂפַת הַסּוּסִים?...

וּקְרִיצְבִּיָּה טִיְּלָה עִם פֶּשֶׁרְבָּר סָבִיב לָאֹהֶל, וּבְיָדֶיהָ אָחֲזָה אֶת מִקְלַעְתָּהּ הָעֲבָה, וְהִשְׁתַּעַשְׁעָה בָּהּ. נִכָּר הָיָה הַדָּבָר, שֶׁהִיא שְׂמֵחָה בָהּ... אֲבָל הִיא לֹא יָצְאָה לְטַיֵּל כְּדֵי לְהִתְפָּאֵר עַל פֶּשֶׁרְבָּר בְּמִקְלַעְתָּהּ. הוּא הוֹדָה לָהּ זֶה כְּבָר, שֶׁמִּקְלַעְתָּהּ הִיא הַטּוֹבָה וְהַיָּפָה בַּמִּקְלָעוֹת! אַךְ יֵשׁ לָהּ שְׁאֵלוֹת, שֶׁהִיא מְקַוָּה לִמְצֹא לָהֶן פִּתְרוֹנִים בְּפִי פֶּשֶׁרְבָּר.

— מַדּוּעַ זֶה שׁוֹלְחִים אוֹתִי לָשִׁיר וְלִרְקֹד וְלֹא אֶת סַבְקִיָּה? — שָׁאֲלָה אוֹתוֹ פִּתְאֹם.

— יַעַן כִּי סַבְקִיָּה הִיא עוֹדֶנָּה זְעִירָה; קְטַנָּה הִיא כְּחָתוּל!

— וּמַדּוּעַ לֹא תֵלֵךְ „כַּסְפַּנְדְרָה"?

— כַּסְפַּנְדְרָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִדַּי וְעָבָה כְּפָרָה וּזְקֵנָה!

קְרִיצְבִּיָּה הֶחֱרִישָׁה מְעַט. בְּלִבָּהּ נוֹלְדָה שְׁאֵלָה חֲדָשָׁה, שֶׁלֹּא עִנְיְנָה אוֹתָהּ עַד כֹּה.

— מִי מִשְּׁנֵינוּ יוֹתֵר גָּדוֹל, אֲנִי אוֹ אַתָּה? — שָׁאֲלָה פִּתְאֹם.

— אֲנִי.

— בְּכַמָּה אֲנִי צְעִירָה מִמְּךָ?

— בְּהַרְבֵּה!

— וְכַמָּה?... כַּמָּה... יָמִים... כַּמָּה חָיִיתִי?

פֶּשֶׁרְבָּר הִפְנָה אֶת פָּנָיו אֶל הַסּוּסִים, הֶחֱרִישׁ מְעַט, וַיָּנֶף אֶת הַשּׁוֹט אֲשֶׁר בְּיָדוֹ עַל שְׁתֵּי סוּסוֹת וְסַיָּח אֶחָד:

— כַּאֲשֶׁר בָּאת אֵלֵינוּ — עָנָה כַּעֲבֹר רֶגַע — יָלְדָה הַסּוּסָה הַזֹּאת... זֹאת — בִּתָּהּ!... וְזֶה — הַסַּיָּח הוּא בְּנָהּ שֶׁל בִּתָּהּ, שֶׁנּוֹלַד בָּאָבִיב שֶׁהָיָה... הֲתִזְכְּרִי?

קְרִיצְבִּיָּה שָׁכְחָה פִּתְאֹם כָּל מַה שֶּׁחָפְצָה עוֹד לִשְׁאֹל עַל אֹדוֹת הָעִיר וְהַיִּשּׁוּב. לִבָּהּ נִמְלָא עַתָּה מַחֲשָׁבוֹת חֲדָשׁוֹת, וְלֹא בְרוּרוֹת, קְטָעִים שֶׁל זִכְרוֹנוֹת עוֹבְרִים בְּמֹחָהּ, וְהִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהַכִּיר בָּם הֵיטֵב, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְעֹרָבִים וּנְבוּכִים

---

[1]) תָּפוּר הֵיטֵב.

זה כנה – ומכלם אינה יכולה להעלות אף זכרון אחד ברור ושלם: "שדות... יערים... אלים... ילדים... חלומות... שבט... צוענים... ועוד זה דברים – שם... הנער הלז..." והיא אינה יכולה להשתקע בדבר אחד מכל אלה. וזכרונות קטועים כאלה עלו על לבבה לפעמים בשכבה על משכבה בלילות. ואז היתה רואה בשנתה חלומות קשים. היא לא זכרה בבקר מה ראתה בחלומות ההם, ידוע ידעה רק שהיו קשים...

היא שבה אל האהל ותשכב במפנתה, ותוסף להגות בזכרונות הקטועים ההם. אף כי לא יכלה לצרפם לאיזה ענין; די היה לה, שהרגישה בלבה איזו תנועה נעימה... איזה עצב שיש בו טעם...

ה.

רקודיה של קריצביה לא עלו לה יפה. היא נבהלה מפני האנשים הלבנים, המלבשים בלבושים משנים והולכים הליכה משנה – הכל אצלם זר ומשנה! ועל הכל – הבנינים הגבהים, שאתה צריך להגביה את ראשך, אם חפץ אתה, לראות איה הם כלים; הרחובות הצרות וטורי הבתים הארכים. רואה היא, כי אמת היא – מה שספרו לה באהל, שאנשי הישוב הם "מורדי אל"! הם חוצצים בעד אור השמש, לבל יחדר אל רחובותיהם; הם לובשים מלבושים רבים, אף כי השמש הטוב שולח אור חם ונעים. הם מרביצים אבנים על קרקע הרחוב, כדי שלא יעלה ולא יצמח כל עשב רך ולח – המה כלם "מורדי אל"!

היא ראתה סביבה המון אנשים מן המורדים ההם, ונבהלה ולא יכלה לשום לב אל רקודיה כראוי. הצוענים שלחו אליה מבטי זעם, אבל היא לא ראתה את המבטים ההם.

אך לאט לאט שבה מנוחת נפשה אליה, וכשהגיעה עת הזמרה, הניחה את דעת הצוענים. הנגינה הפראית של הצוענים, שאין לה סדר וערך קבוע, שפעם היא מקצרת ומשתפכת בשברי קולות, ופעם היא מארכת וממשכת – דומה היא לנגינת היער, ואם שרים אותה בקול נעים היא לוקחת לבבות.

וזמרת קריצביה יצאה בעז מתוך הלב הצעיר, יתשמע בכל הרחוב. עד מהרה התאספו סביבה המון רב. הצועני לא מצא את ידיו. הוא עזב את "אוצרו הטוב" על היריעה הפרושה לארץ, וסבב בין השומעים, ואסף כים מלא מטבעות קטנות וגדולות. קריצביה היתה אנוסה לשנות ולשלש את זמירותיה. היא שבה עם הצוענים אל האהל שמחה ומלאה רצון. היא נחלה נצחון כזה בפעם הראשונה.

הצועני התנדב וקנה לה ממתקים ומגדנות. כל האהל היה שמח בה; והצוענים הזקנים שמחו בה משנה שמחה: המה מצאו בה מקור נאמן לאסף כסף רב; ומלבד זה הנה היתה זאת הפעם הראשונה בעיר ולא גלתה את מוצאה. עתה ראו וידעו, כי נאמנה היא אתם: "כבר שכחה את הכל, – התנחמו בלבבם. – היא צוענית גמורה, קנין אהלנו!"

אבל שמחת קריצביה לא היתה שלמה. זכרונותיה הקטועים לא נתנו לה מנוח. הלבנים האלה, ארורי האלים, נשאו חן בעיניה. המה טובים מאד... המה נותנים כסף בעד רקודים וזמירות... המה לבנים... אבל הן גם היא לבנה! היא לא ידעה זאת עד הימים האחרונים; כאשר התחילה להתקשט במלבושיה ולהיטיב מקלעות ראשה הביטה בפעם בפעם בנחשת המלטשת שבאהל הממלאה מקום המראה.

כל נער, שראתה שם, היה דומה מאד לנער הלבן הלז... כאלו כלם אחים הם!...

וגם ילדים קטנים ראתה שם... והילדים העירו בקרבה זכרונות מעציבים ולא ברורים... כמדמה לה, שהיא יודעת את הילדים ההם!... שכבר ראתה אותם "שם"... האמנם היו גם הילדים האלה "שם"?...

והיא זוכרת, כי הבינה היטב את שפת האנשים ההם!... גם ה"אב" הזקן יודע את השפה הזאת!... הוא דבר עמם בשפה זו... הוא דבר גם עמה בשפה זו... אז... כאשר לקחו אותה מ"שם"... מן האב ההוא... מן האם ההיא... גם הם דברו כך! – והילדים?...

והכל עומד פתאם כמו חי לנגד עיניה.

ובלבבה גברו הגעגועים לאנשים אשר – "שם"... לנער הלז, שהבטיח להגן עליה... ולאביה ולאמה ההם.

(עוד יבא).

יהודה שטנברג.

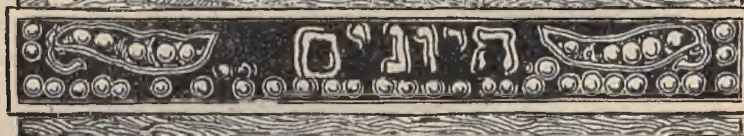
הַיּוֹנִים *).

הַבֹּקֶר אוֹר; וּבְנֵי יוֹנִים
נֵעוֹרוּ חִישׁ, וּכְבָר חוֹנִים
כֻּלָּם סָבִיב עַל פְּנֵי הַגָּג,
הוֹמִים, רוֹעֲשִׁים כִּבְעֶרֶב חָג.
פִּתְאֹם – הַבֵּט! – עוּף־עוּף! עוּף־עוּף!

מֵעַל הַגֶּבַע אֶל הַסּוּף
שֶׁעַל הַפֶּלֶג שָׁם הַקָּט,
כָּל הַמַּחֲנֶה סוֹבֵב וָשָׁט.
מִשָּׁם יִדְאוּ בִּתְכֵלֶת רוֹם
דָּאֹה עָל עָל לִמְאוֹר הַיּוֹם;–
וּמַבְרִיקוֹת הַכְּנַפְנַפִּים
כְּמוֹ אִיֵּי־אוֹר בִּתְכֵלֶת־יָם.

*) מִשִּׁירֵי Wolrad Eigenbrodt.

עַד כִּי תִכְהֶינָה לִי עֵינַיִם
אִם אַךְ אַבִּיט אֵלֵימוֹ שָׁם.
אַיָּם? — בֹּא, יֶלֶד, בֹּא, נָרוּץ,
נְבַקֵּשׁ אוֹתָם שָׁם, שָׁם בַּחוּץ.

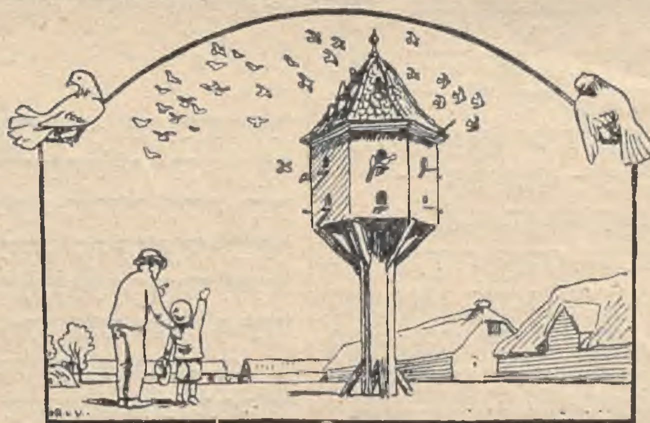
שְׁנֵיהֶם יָצְאוּ הַחוּצָה חִישׁ,
הַיֶּלֶד רָץ לִפְנֵי הָאִישׁ,
עֲדֵי בֹאָם מִחוּץ לָעִיר.
„הֶאָח! — קָרָא — הִנֵּה הִנָּם!
אַךְ מַה יַּעֲשׂוּ פֹה עַל הַנִּיר?
עַל מַה יָּשׁוּטוּ פֹה חִנָּם,
וִיבַקְשׁוּ כֹה וִינַקְּרוּ כֹה
בְּמָקוֹם אֵין צֶמַח בּוֹ?"

„הוֹ, יֶלֶד קָטֹן! הֵן תְּמוֹל אִכָּר
זָרַע חִמְצָה [1] כָּל הַכִּכָּר,
אֲשֶׁר חָרַשׁ בְּזֵעַת אַפַּיִם
לְצַמִּיחַ פְּרִי לוֹ שִׁבְעָתַיִם.
וּמַה עוֹשָׂה
יוֹנָה פוֹתָה?
חוֹשֶׁבֶת הִיא, כִּי אַךְ לְמַעֲנָהּ
זָרַע הָאִישׁ, הֶאֱרִיךְ מַעֲנָה [2];

וּבְכֵן תְּמַהֵרְנָה הַיּוֹנִים
לְלַקֵּט מִבְחַר הַזֵּרְעוֹנִים,
וְכֹה תְנַקֵּרְנָה וְכֹה תִבְלַעְנָה
עַד מְלֹא הַזֶּפֶק [3], עַד תִּשְׂבַּעְנָה."

וּמִן רַב הַבִּיט הַיֶּלֶד כֹּה,
פִּתְאֹם, בֵּין רֶגַע — שׁוּר! הוֹ, הוֹ!
וְכָל עֲדַת בְּנֵי הַיּוֹנִים
הִתְנַשְּׂאוּ חִישׁ, חִישׁ לַמְּרוֹמִים,
כֻּלָּם עָפִים, טָסִים, הוֹמִים, —
הִנָּם מֵעַל הָאַלּוֹנִים
שָׁם הָרָמִים,
וְנֶעֱלָמִים
בִּמְרוֹם הָאוֹר הָרָב.

וְאָז אַט אַט הַיֶּלֶד שָׁב
אֶל בֵּית אָבִיו.
וְהִנֵּה סָבִיב
עַל גַּג הַשּׁוֹבָךְ כְּבָר חוֹנִים
כָּל בְּנֵי עֲדַת אֶל הַיּוֹנִים.
עוֹמֵד הַיֶּלֶד מַבִּיט הוּא —
וְהֵם הוֹמִים: גְּרוּרוּ! גְּרוּרוּ!

שמואל בן־ציון.

[1] ערבסע, *Горохъ*. [2] חֲרִשׁ הַשָּׂדֶה. [3] קראָפּף, *Зобъ*.

מַסָּע בְּאֶרֶץ שְׁוֵיצְיָה.

(מִסֵּפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת לְאַחַד הַנְּעָרִים.)

י"ב תַּמּוּז.

— מַה יִּתְּנוּ לְךָ מַסָּעֶיךָ? — אָמְרָה לִי זְקֵנָתִי בְּשׁוּבִי מִמַּסָּעַי בְּקַיִץ שֶׁעָבַר. — מַה יִּתְּנוּ לְךָ מַסָּעֶיךָ? — אָמַר לִי גַּם רַבִּי גֵּרְשֹׁם מְלַמְּדִי. וַחֲבֵרַי הִתְפָּאֲרוּ עָלַי, כִּי בִּימֵי מַסָּעַי עָבְרוּ כִּמְעַט עַל כָּל פֶּרֶק „הַזָּהָב" הֶחָמוּר. — מַה יִּתְּנוּ לִי מַסָּעוֹתַי! — הוֹי, מִי יִתֵּן וְרָאוּ גַּם הֵמָּה אֶת כָּל הַחֲמוּדוֹת, אֲשֶׁר תֶּחֱזֶינָה עֵינַי עַל דְּרָכַי, וְיָדְעוּ מַה טּוֹב הוּא לִנְסֹעַ, לִרְאוֹת וְלִרְאוֹת! אוּלָם אֲנַסֶּה הַפַּעַם לִרְשֹׁם הַכֹּל בְּסֵפֶר וְקָרְאוּ וְיָדְעוּ, כִּי אַךְ טוֹב אֲנִי עוֹשֶׂה, וּבְפְרַנְקְפֻרְט הַיָּפָה הַסְּמוּכָה לִשְׁוֵיצְיָה אָחֵל.

יוֹם ו', י"ג תַּמּוּז.

הַיּוֹם בַּבֹּקֶר בָּאנוּ לָעִיר פְרַנְקְפֻרְט שֶׁעַל נְהַר מַיִן וְנִסַּר אֶל בֵּית מָלוֹן, רָחַצְנוּ פָּנֵינוּ וְיָדֵינוּ, הִתְפַּלַּלְנוּ וְאָכַלְנוּ אֲרֻחַת הַבֹּקֶר, וְאַחַר הָלַכְנוּ לִרְאוֹת אֶת חֲמוּדוֹת הָעִיר. הָיִינוּ בְּוֶסְטֶנְד — רֹבַע הָעִיר הַיּוֹתֵר יָפֶה. וּמָה הִתְעַנַּגְתִּי לְמַרְאֵה הַבָּתִּים הַיָּפִים וְהַנֶּחְמָדִים, אֲשֶׁר לְכָל אֶחָד גַּן נֶחְמָד מִסָּבִיב, בַּיִת וָגַן, בַּיִת וָגַן; וְכָל אֶחָד וְאֶחָד שׁוֹנֶה מֵאָחִיו בְּצוּרָתוֹ וְתַבְנִיתוֹ, בְּגָדְלוֹ וְהֶקֵּפוֹ וְעַל כָּל אֶחָד חֵן מְיֻחָד. אַחַר כֵּן נִכְנַסְנוּ לְתוֹךְ שְׂדֵרַת אַלּוֹנִים עֲבֻתָּה וְיָפָה וְטִיַּלְנוּ שָׁם עַד בּוֹאֵנוּ אֶל הַחוֹף הַנֶּהְדָּר שֶׁל נְהַר מַיִן. גַּם לְאֹרֶךְ הַחוֹף מִשְׂתָּרַעַת שְׂדֵרַת אַלּוֹנִים יָפִים וַעֲרוּגוֹת פְּרָחִים נִפְלָאִים. רָאִינוּ אֶת הַמָּקוֹם הַנֶּהְדָּר שֶׁעַל הַחוֹף הַיָּדוּעַ בְּשֵׁם: „נִצָּה" וְאֶתְעַנַּג עַל מַרְאֵה עֵינַי עֹנֶג אֵין קֵץ! — אַחַר אֲרֻחַת הַצָּהֳרַיִם נָסַעְנוּ לְ„גַן הַתְּמָרִים". אַבָּא הִגִּיד לָנוּ, כִּי הַגַּן הַזֶּה הוּא אַחַד הַגַּנִּים הַיּוֹתֵר יָפִים בַּתֵּבֵל. אָמְנָם נִפְלָא הוּא הַגַּן מְאֹד מְאֹד. עוֹדֶנִּי נַעַר וְלֹא אֶמְצָא דֵּי מִלִּים לְתָאֵר חֲמוּדוֹתָיו בִּכְתָב וְאַף לֹא בְּפֶה; אַךְ אֲדַמֶּה, כִּי גַּם מֵאִישׁ גָּדוֹל יִבָּצֵר הַדָּבָר. בְּכָל אֲשֶׁר שַׂמְתִּי עֵינַי רָאִיתִי מַרְאוֹת נֶהְדָּרִים מֵאֵין כְּמוֹהֶם, וְכִמְעַט שֶׁלֹּא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי מֵרֹב עֹנֶג. נִדְמֶה לִי, כִּי בְּגַן הָעֵדֶן הִנֵּנִי!

— הוֹי! — אָמַרְתִּי, — מִי יִתֵּן וְרָאוּ חֲבֵרַי אֶת הַפְּרָחִים הָאֵלֶּה, וְהִתְפַּעֲלוּ גַּם הֵם מִיָּפְיָם הַנִּפְלָא וְשָׁכְחוּ אֶת לִמּוּדָם וְגַם אֶת פֶּרֶק „הַזָּהָב"! — אִמָּא הִתְפַּלְּאָה עַל רְצִינוּתִי בְּ„גַן הַתְּמָרִים". — „מִיָּמַיִךְ, — אָמְרָה, — לֹא רְאִיתִנִי רְצִינִי כָּל כָּךְ".

מוֹצָאֵי שַׁבָּת, י"ד תַּמּוּז.

הַיּוֹם אַחַר הַצָּהֳרַיִם הָלַכְנוּ שְׁלָשְׁתֵּנוּ — אֲנִי וְאַבָּא וְאִמָּא — לְטַיֵּל בְּחוּצוֹת הָעִיר, וְכָל אֲשֶׁר הוֹסַפְתִּי לְהִתְבּוֹנֵן סְבִיבִי, כֵּן הוֹסַפְתִּי לְהִתְעַנֵּג וּלְהִתְפַּלֵּא עַל יְפִי הָעִיר הַחֲמוּדָה הַזֹּאת. רָאִיתִי מַצֶּבֶת זִכָּרוֹן גְּדוֹלָה וְנֶהְדָּרָה לַמְשׁוֹרֵר גֵּתֶה, אֲשֶׁר הָיָה יְלִיד פְרַנְקְפֻרְט וְגַם אֶת הַבַּיִת אֲשֶׁר גָּר בּוֹ רָאִיתִי. וְאַבָּא סִפֵּר לִי עַל דְּבַר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַמְשׁוֹרֵר הַזֶּה.

— וְלָנוּ הַיְּהוּדִים, — שָׁאַלְתִּי, — אֵין מְשׁוֹרְרִים גְּדוֹלִים?

גַּם לְעַמֵּנוּ הָיוּ מְשׁוֹרְרִים גְּדוֹלִים, וְגַם בִּימֵי גֵתֶה הָיוּ שְׁנֵי מְשׁוֹרְרִים מְצֻיָּנִים מִבְּנֵי עַמֵּנוּ, הַיְנֶה וּבֶּרְנֶה. זֶה הָאַחֲרוֹן הָיָה גַּם הוּא יְלִיד פְרַנְקְפֻרְט, וּרְחוֹב הַיְּהוּדִים, הוּא הַ„גֶּיטוֹ" לְפָנִים, נִקְרָא עַתָּה עַל שְׁמוֹ „רְחוֹב בֶּרְנֶה". וְאַבָּא הוֹסִיף לְסַפֵּר לִי מֶה הָיָה הַ„גֶּיטוֹ" לְיִשְׂרָאֵל, מָה רַבּוּ צָרוֹת בְּנֵי עַמֵּנוּ וּמְצוּקוֹתֵיהֶם בְּמֵצַר הָאֹפֶל הַזֶּה — וָאֶתְגּוֹדֵד! וּכְדַבְּרוֹ הֱבִיאַנִי אֶל הָרְחוֹב הַזֶּה, שֶׁיָּפֶה הוּא כַּיּוֹם, וְגַם אֶת מַצֶּבֶת הַזִּכָּרוֹן לְבֶּרְנֶה הֶרְאַנִי. הַמַּצֵּבָה הַזֹּאת קְטַנָּה וּפְשׁוּטָה. פְּנֵי פֶסֶל בֶּרְנֶה דַּלִּים וְרָעִים מְאֹד וְדוֹמִים לִפְנֵי אִישׁ נַעֲנֶה וְנִדְכָּא, לֹא כִּפְנֵי גֵתֶה הַמְּלֵאִים וְהָרְחָבִים, וְרֶגֶשׁ צַעַר וְקִנְאָה לָחַץ אֶת לְבָבִי. — קָשֶׁה לִי לְהִפָּרֵד מִפְרַנְקְפֻרְט. אַךְ עוֹד מְעַט וְנֵשֵׁב בָּרַכֶּבֶת הַהוֹלֶכֶת לָעִיר בָּזֶל. עוֹד מְעַט וְרָאִיתִי אֶת שְׁוֵיצְיָה, הַיָּפָה אוּלַי גַּם מִפְרַנְקְפֻרְט.

יוֹם א', ט"ו תַּמּוּז.

כַּאֲשֶׁר הֱקִיצוֹתִי הַיּוֹם בַּעֲגָלַת הָרַכֶּבֶת כְּבָר הֵאִיר הַשַּׁחַר. שָׁאַלְתִּי אֶת אַבָּא: אֵיפֹה הִנֵּנוּ? וַיֹּאמֶר, כִּי עַל יַד הָעִיר

אפנברג אנו עוברים עתה. הבטתי בחלון ואראה הרים גבהים ויער גדול ממולי. „אלה המה הרי שורצולד [1]), בני, — אמר לי אבא.—ההר הגבה הוא הפלדברג [2]) והעצים השחורים הנראים מרחוק המה עצי שורצולד.“—הוי!— קראתי בהתעוררות,—האמנם השורצולד המהלל לנגדי?! הזה הוא מקום מגורי הסופר הגדול אוירבך? בודאי נסע לא אחת ברכבת שאנו נוסעים בה כיום! ומה יפה הוא המקום הזה; מה נהדר היער וההרים מסביב! זמן רב עמדתי ליד החלון ואתבונן במראה עד אשר נעלם המקום מעיני. שאלתי את אבא מדוע כתב אוירבך את כל ספריו גרמנית ולא עברית, הלא לפי דברי „יגאל הכרמלי“ אהב את עמו מאד, ומדוע כתב בשפה זרה?

אוירבך חפץ לפעל על בני העמים האחרים. הוא חפץ, כי כל העמים יאהבו את עמו, — אבל חפצו לא עלה בידו. — כן, כן, בני, — נאנח אבא. — ואת ראה גם אוירבך באחרית ימיו וינחם.

— כן, אבא. זוכר אני את דבריו: „אכן לחנם חייתי ולחנם עבדתי את עבודתי.“

— ארחמך, בני, כי תשמר בזכרונך את אשר תקרא. לו חי אוירבך בימינו אלה, הוסיף אבא עתה, כי אז לא כתב גרמנית לגרמנים, כי אם עברית לעברים, וספריו נשארו בכתב עמו, ודבריו היו שומים בפי אחיו לנצח נצחים.

בשעה השביעית בבקר באנו לבזל. עוד כברת ארץ לפני העיר ראיתי, כי לארץ הרים אנו באים. הרכבת החלה לעבר בין סלעי הרים ולהתנשא מעלה מעלה. ועיני נטויות להביט אל ההרים מסביב. אך שא עיניך, השקיפה! הנה בזל, עיר הקנגרס! האח! עוד מעט ואראה גם את הקזינה, בית הקונגרס!

— רק שעה אחת תעמד פה הרכבת, בני, — אמר אבא, — ואחר נסע לעיר ברן, ובשובנו נסור הנה.

אך אני התחננתי אל אבא והפצרתי בו מאד לנסע אתי העירה ולהראותני את בית הקנגרס; ואבא הטוב נעתר לבקשתי. אז ישבנו שנינו בעגלת הסוסים הראשונה וכעבר חמשה עשר רגע הגענו אל הקזינה. לבי דפק בקרבי בחזקה מרב רגשותי, ולא יכלתי להתבונן אל הבית היטב. נדמה לי, כי שומע אני קול צירי הציונים מתוכחים פנימה. ובעמדי כה נרעש והנה מרכבה ואיש אחד יושב בה עברה על הקזינה; נדמה לי, כי זהו הדקטור מתתיהו הרצל, ועוד מעט ירד מעל המרכבה וראיתיו עין בעין.

— חושה, בני, — קרא אבא, — הנה העגלה ההולכת לבית התחנה, פן נאחר את הרכבת. — התעוררתי מעט ואוסיף לעמד תחתי, ואקשיב ואחכה... אך אבא אחז בידי וימשכני אחריו בחזקה ויעלני אל העגלה.

— ומה, בני, — שאלני בשבתנו בעגלה, — המצאה הקזינה חן בעיניך?

— אני נבוכותי ולא ידעתי מה להשיב לו.

— הקזינה, הקזינה, — גמגמתי, — ואתה, אבא, הן לא נתתני לראות אותה!

— ומה עשית בעמדך שם כחמשה רגעים?

— מה עשיתי? הטיתי אזני לשמע ולהקשיב... אבא הפסיקני בצחקו ואכלם ואחשה.

כאשר תגדל מעט, בני, אקחך אל הקנגרס, נחמני אבא, — ושמעת וראית הכל. — בשעה השמינית יצאנו ברכבת לברן. והנה הרים נחמדים נשקפו לי מרחוק ומקרוב, הרים ירוקים ומזהבים, הנושאים אלינו ברכה במאור פנים ובצחוק־זהב המרחף עליהם. הנה הם כמו קוראים לנו: ברוכים הבאים! — הבטתי אליהם ואשמח מאד. נפלאתי לראות, כי ההרים אינם גבהים יותר מדי ואינם מכסים כלל בשלג, כמו ששמעתי מספרים. אך אבא אמר לי, כי הרי האלפים עוד רחוקים מזה ומבזל לא יראו; ואחר הוסיף בתוכחה: — ואולם לו ידעת, בני, את כתיבת הארץ (גיאוגרפיה) לא שאלת שאלה כזאת. צא וראה אפוא מה טוב לנער השוקד בלמודיו. — אבל בי אבא. הן לא רק כתיבת הארץ לבד עלי ללמד ולדעת, כי גם גמרא גם עברית ורוסית, גם גרמנית וצרפתית וחשבון עלי ללמד. רק ללמד וללמד! ומתי אשתעשע ואשחק? אבא צחק לדברי, ואמא קראה בכעס: — אח, אתה שוחק! אוי ואבוי לצחוק כזה! ואני איני יודע מה יש לכעס ולצחק על דברי.

(עוד יבא).

שלמון.

---

[1]) שורצולד במדינת בדן על גבול שויציה עומד במקום הרים, ומהלל המקום הזה ביפיו ובאוירו המבריא. מארצות רחוקות ינהרו אליו חולים ורפויי כח להתחזק ולבקש מזור למחלתם ולרפיונם.

[2]) הפלדברג הוא ההר היותר גבה שבהרי המקום, וגבהו עולה לאלף וחמש מאות מטר בערך.

הַשּׁוֹמֵר בְּחֶלֶם.

(הֶ לְ צָ ה).

שָׁמְעוּ אַנְשֵׁי חֶלֶם שֶׁנַּפָּח בָּא לָגוּר בְּעִירָם. יָצְאוּ לִרְאוֹת בְּרִיָּה זוֹ מַה הִיא. רָאוּהוּ כְּשֶׁהוּא מְפֻחָם וְאָמְרוּ: אֵין זֶה אֶלָּא צוֹעֲנִי, וּמִפְּנֵי שֶׁרֹב צוֹעֲנִים גַּנָּבִים הֵם, צָעֲקוּ הַחֶנְוָנִים שֶׁבְּחֶלֶם וְאָמְרוּ: עַתָּה יָבֹא זֶה וְיִגְנֹב כָּל הַסְּחוֹרָה שֶׁבַּחֲנֻיּוֹתֵינוּ.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה. נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל. הוֹשִׁיבוּ בָּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת.

פָּתְחוּ בַּעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת וְאָמְרוּ: „הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ וְהַנַּפָּח–שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר–צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי–גַּנָּב, מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא יָבֹא זֶה וְיִגְנֹב מֵחֲנֻיּוֹתֵינוּ?"

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: בַּעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת יִהְיוּ נֵעוֹרִים בַּלַּיְלָה וְכָל אַנְשֵׁי הָעִיר יִהְיוּ נֵעוֹרִים בַּיּוֹם — וְכָךְ יִהְיוּ שׁוֹמְרִים אֶת הַחֲנֻיּוֹת בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

יָשְׁבוּ בַּעֲלֵי הַחֲנֻיּוֹת וְהָיוּ נֵעוֹרִים כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה וְשָׁמְרוּ חֲנֻיּוֹתֵיהֶם. בְּשַׁחֲרִית הָלְכוּ הַחֶנְוָנִים לִישֹׁן וְלֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה. נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל, הוֹשִׁיבוּ בָּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח – שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר – צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי–גַּנָּב, לְפִיכָךְ אָנוּ שׁוֹמְרִים בַּלַּיְלָה וִישֵׁנִים בַּיּוֹם. עַכְשָׁיו אֵין מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים. מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: בַּלַּיְלָה מוֹשִׁיבִים חָכָם מֵחַכְמֵי חֶלֶם, שֶׁיִּהְיֶה הוּא שׁוֹמֵר אֶת הַחֲנֻיּוֹת וְהַחֶנְוָנִים יְשֵׁנִים, וּבַיּוֹם הוּא יִהְיֶה יָשֵׁן וְהַחֶנְוָנִים מוֹכְרִים. שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

הוֹשִׁיבוּ חָכָם מֵחַכְמֵי חֶלֶם, שֶׁיִּהְיֶה שׁוֹמֵר אֶת הַחֲנֻיּוֹת בַּלַּיְלָה. לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: אֵינִי יָכוֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה (הַקֹּר).

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל, הוֹשִׁיבוּ בָּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח – שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר–צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי–גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים, וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ, כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; עַתָּה אֵין שׁוֹמְרֵנוּ יָכוֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה. מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁיּוּכַל?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר, נָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: מְעַטְּפִים אֶת הַשּׁוֹמֵר אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים וְיוּכַל עֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

עָטְפוּ אֶת הַשּׁוֹמֵר אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים. לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: חוֹשְׁשַׁנִי שֶׁבַּלַּיְלָה לֹא יַכִּיר בִּי הַשּׁוֹטֵר וְיַחְשְׁבֵנִי לְגַנָּב וְיִתְּנֵנִי בְּמִשְׁמָר.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל. הוֹשִׁיבוּ בָּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת, פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח–שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר–צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי – גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים, וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה וַעֲטַפְנוּהוּ אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים כְּדֵי שֶׁיַּעֲמֹד. עַכְשָׁיו חוֹשֵׁשׁ הוּא שׁוֹמְרֵנוּ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב וִישִׂימֵהוּ בַּכֶּלֶא. מַה נַּעֲשֶׂה לַשּׁוֹטֵר שֶׁיַּכִּיר בַּשּׁוֹמֵר?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: „מְהַפְּכִים לַשּׁוֹמֵר אֶת אַדַּרְתּוֹ וּשְׂעָרוֹתֶיהָ לְמַעְלָה וְיִהְיֶה הַשּׁוֹטֵר מַכִּיר בַּשּׁוֹמֵר.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

הָפְכוּ לַשּׁוֹמֵר אֶת אַדַּרְתּוֹ וּשְׂעָרוֹתֶיהָ לְמַעְלָה. לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: מִתְיָרֵא אֲנִי שֶׁמָּא יִפְגְּשֵׁנִי זְאֵב וְיַחְשְׁבֵנִי לְאַיִל וְיֹאכְלֵנִי.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל, הוֹשִׁיבוּ בָּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח – שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר – צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי – גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ, כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל שׁוֹמְרֵנוּ לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה וַעֲטַפְנוּהוּ

אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים; חָשַׁשׁ שׁוֹמְרֵנוּ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב, וְהָפַכְנוּ לוֹ אַדַּרְתּוֹ, כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; עַכְשָׁיו מִתְיָרֵא הִיא שׁוֹמְרֵנוּ שֶׁמָּא יִפְגְּשֶׁנּוּ זְאֵב וְיַחְשְׁבֵהוּ לְאַיִל... וְיֹאכְלֵהוּ. מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: מַרְכִּיבִים אֶת הַשּׁוֹמֵר עַל גַּבֵּי הַסּוּס וְיִהְיֶה הַזְּאֵב מַכִּיר בּוֹ שֶׁאֵינוֹ אַיִל.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

הִרְכִּיבוּ אֶת הַשּׁוֹמֵר עַל גַּבֵּי הַסּוּס.

לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: מִתְיָרֵא אֲנִי שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵנִי הַסּוּס וְיַשְׁלִיכֵנִי לְאַחַת הַפְּחָתִים.

עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל. הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח – שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר – צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי – גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים, וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה וַעֲטַפְנוּהוּ אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים כְּדֵי שֶׁיַּעֲמֹד; חָשַׁשׁ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב וְהָפַכְנוּ לוֹ אַדַּרְתּוֹ וְשַׂעֲרוֹתֶיהָ לְמַעְלָה כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; הִתְיָרֵא מִפְּנֵי הַזְּאֵב, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְאַיִל וְהִרְכַּבְנוּהוּ עַל גַּבֵּי הַסּוּס כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; עַכְשָׁיו מִתְיָרֵא הוּא שֶׁמָּא יִשָּׂאֵהוּ הַסּוּס וְיַשְׁלִיכֵהוּ לְאַחַת הַפְּחָתִים. מַה נַּעֲשֶׂה לַסּוּס שֶׁלֹּא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ?

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר וְשָׁקְלוּ וְטָרוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: קוֹשְׁרִים אֶת הַסּוּס לָעַמּוּד וְלֹא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים.

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

בָּאוּ לִקְשֹׁר אֶת הַסּוּס וְהִתְחִילוּ הַחֶנְוָנִים מְרִיבִים זֶה בָּזֶה; זֶה אוֹמֵר: „לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ!" וְזֶה אוֹמֵר: „לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ!". עָמְדוּ וְקָרְאוּ לַאֲסֵפָה רַבָּה, נִקְהֲלוּ כָּל הַחֶלְמִים וּבָאוּ לְבֵית הַקָּהָל; הוֹשִׁיבוּ בְּרֹאשׁ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם עַל שִׁבְעָה כִּסְאוֹת. פָּתְחוּ הַחֶנְוָנִים וְאָמְרוּ: הִנֵּה, כְּפִי שֶׁבָּא נַפָּח לָגוּר בִּשְׁכוּנָתֵנוּ, וְהַנַּפָּח–שָׁחוֹר, וְהַשָּׁחוֹר–צוֹעֲנִי, וְהַצּוֹעֲנִי–גַּנָּב, לְפִיכָךְ שָׁמַרְנוּ בַּלַּיְלָה וְיָשַׁנּוּ בַּיּוֹם; לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּמְכֹּר סְחוֹרָה לַחֶלְמִים, וְהוֹשַׁבְנוּ שׁוֹמֵר מֵחֲכָמֵינוּ, כְּדֵי שֶׁנִּישַׁן וְנִמְכֹּר; לֹא יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה, וַעֲטַפְנוּהוּ אַדֶּרֶת שֶׁל עוֹרוֹת אֵילִים כְּדֵי שֶׁיַּעֲמֹד; חָשַׁשׁ מִפְּנֵי הַשּׁוֹטֵר, שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ לְגַנָּב, וְהָפַכְנוּ לוֹ אַדַּרְתּוֹ וְשַׂעֲרוֹתֶיהָ לְמַעְלָה, כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; הִתְיָרֵא מִפְּנֵי הַזְּאֵב שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵהוּ אַיִל, וְהִרְכַּבְנוּהוּ עַל גַּבֵּי הַסּוּס כְּדֵי שֶׁיַּכִּירֵהוּ; הִתְיָרֵא שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵהוּ הַסּוּס וְיַשְׁלִיכֵהוּ לְאַחַת הַפְּחָתִים, וּבָאנוּ לְקָשְׁרוֹ לָעַמּוּד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָזוּז מִמְּקוֹמוֹ. עַכְשָׁיו מְרִיבִים אָנוּ זֶה בָּזֶה, זֶה אוֹמֵר: לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ! וְזֶה אוֹמֵר: לִפְנֵי חֲנוּתִי יִקְשְׁרוּהוּ! – מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא נָרִיב?!

יָשְׁבוּ שִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם שִׁבְעָה יָמִים וְשִׁבְעָה לֵילוֹת, חָקְרוּ בַּדָּבָר וְנָשְׂאוּ וְנָתְנוּ עַד שֶׁהוֹרוּ: אֵין קוֹשְׁרִים אֶת הַסּוּס לֹא לִפְנֵי חֲנוּתוֹ שֶׁל זֶה וְלֹא לִפְנֵי חֲנוּתוֹ שֶׁל זֶה, מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת, אֶלָּא קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ לִפְנֵי בֵּית־הַמֶּרְחָץ שֶׁבַּקְּהִלָּה, שֶׁכָּל הַחֶנְוָנִים עִם כָּל הַחֶלְמִים בְּעָלָיו הֵם. נִמְצָא זֶה קָשׁוּר וְעוֹמֵד בִּרְשׁוּת כֻּלָּם.

שָׁמַע הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

קָשְׁרוּ אֶת הַסּוּס לִפְנֵי הַמֶּרְחָץ.

לְמָחֳרָת בָּא הַשּׁוֹמֵר וְאָמַר: כִּדְמוּת גַּנָּבִים נִרְאוּ לִי בַּלַּיְלָה הַזֶּה אֵצֶל הַחֲנֻיּוֹת.

יָצְאוּ הַחֶנְוָנִים וְרָאוּ שֶׁחֲנֻיּוֹתֵיהֶם פְּתוּחוֹת וְרֵיקוֹת.

שָׁאֲלוּ אֶת הַשּׁוֹמֵר: וּמִפְּנֵי מַה לֹּא תָּפַשְׂתָּ אֶת הַגַּנָּבִים?

אָמַר לָהֶם: רָכוּב הָיִיתִי עַל הַסּוּס וְהַסּוּס הָיָה קָשׁוּר אֶל הָעַמּוּד וְלֹא יָכֹל לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ.

אָמְרוּ לוֹ: וּמִפְּנֵי מַה לֹּא הִתַּרְתָּ אֶת הַסּוּס?

אָמַר לָהֶם: מִתְיָרֵא הָיִיתִי שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵנִי וְיַשְׁלִיכֵנִי אֶל אַחַת הַפְּחָתִים.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא יָרַדְתָּ מֵעָלָיו?

אָמַר לָהֶם: אַדַּרְתִּי הֲפוּכָה הָיְתָה, וְיָרֵאתִי מִפְּנֵי הַזְּאֵב שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵנִי לְאַיִל וְיֹאכְלֵנִי.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא הָפַכְתָּ אֶת אַדַּרְתְּךָ וּפָנֶיהָ לְמָעְלָה?

אָמַר לָהֶם: חוֹשֵׁשׁ הָיִיתִי שֶׁלֹּא יַחְשְׁבֵנִי הַשּׁוֹטֵר לְגַנָּב וִישִׂימֵנִי בַּכֶּלֶא.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא הִפְשַׁטְתָּ אֶת אַדַּרְתְּךָ מֵעָלֶיךָ?

אָמַר לָהֶם: לֹא הָיִיתִי יָכֹל לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַצִּנָּה.

אָמְרוּ לוֹ: וּמַדּוּעַ לֹא צָעַקְתָּ אֵלֵינוּ שֶׁתָּעִיר אוֹתָנוּ וְנֵצֵא?

אָמַר לָהֶם: הֲרֵי לְכָךְ הוֹשַׁבְתֶּם אוֹתִי, כְּדֵי שֶׁתִּהְיוּ יְשֵׁנִים בַּלַּיְלָה וְלֹא נֵעוֹרִים!...

שָׁמַע כָּל הַקָּהָל וּמָחָא כַּף, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים:

אֵין חֲכָמִים כַּחֶלְמִים!

וְלַשּׁוֹמֵר הֶחָכָם וְהֶחָרוּץ הוֹסִיפוּ פִּי שְׁנַיִם עַל שְׂכָרוֹ.

מְעֻבָּד עַל פִּי שִׂיחַת עָם ע״י ש. ב׳-ן.

הצעד הראשון.

חדשות.

רעש בירושלים. — בליל ב׳ ניסן בשעה אחת פחות עשרה דקים אחר חצות הלילה רעשה הארץ בחזקה במשך חמש שניות¹) ויזדעזעו הבתים וינועו החלונות וכלי הבית. והארץ גנחה גניחות חזקות ויבהלו ויפחדו אנשים רבים, ותהי צעקה גדולה. רבים חשבו, כי התנפלו עליהם שודדי לילה להרג ולבז, ואנשים ונשים צעקו וקראו בקול גדול „שמע ישראל !״ ומבתים רבים נשמע קול יריה מאקדחים להבריח את השודדים. אך אחרי עבור רגעים אחדים הבינו הכל כי זה היה רעש. בתים רבים נבקעו ונסדקו, אך לא קרה שום אסון בנפשות. מאת בית מועצות העיר נשלחו שני פקידים לבדק את הבתים אשר נבקעו מהרעש, וימצאו כששים בית שנעשו בהם בקיעים פחות או יותר גדולים. מהבתים שיש בהם חשש סכנת מפלת, מהרו והוציאו את הדרים בהם.

¹) שניה — סקונדה.

מודיעים, כי רעש הארץ היה בכל ארץ ישראל וגם בבירות.

מציאת „אוצר״. — בימים האחרונים נאספו הרבה ערבים לחפור בחרבה ישנה הקרובה לאדמת בית־דגן (יש אומרים, כי היא היא בית־דגן הנזכרת בתנ״ך). ויהי באמצע העבודה ויך אחד הערבים במעדרו על אבן אחת בודדה רחבה ותבקע, ומקרבה נתז (קפץ) דבר עגל מזהיר: זו היתה מטבע של זהב.

אז הוסיף הערבי הנדהם להכות עוד על האבן; וזהוב אחר זהוב נפל לרגליו עד הגיעם למספר ש ל ש י ם. מרב שמחתו, או אולי מרב התרגשותו, שם הערבי את הזהובים בחיקו ויעזב תכף את מקומו וימהר לברח לכפרו.

— אנה זה תברח ? — שאלוהו חבריו הפלחים.

— אני שב הביתה — ענם.

— ולמה זה ? ומה היה לך ?

— כאב בטן — קרא מרחוק ויוסף לרוין.

אז קראו לו חבריו:

— קח נא אתך את בגדיך, את סנדליך ואת כבעך, אשר השאלת בהרבה!...

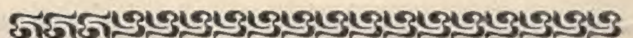
לשוא! הערבי מהר לרוין הלאה, ויעלם.

הערבים השדוהו בעון שקר או גנבה. והנה אחד מהם עבר במקרה לפני מערה נסתרה, ולרגליה התפזרו זהובים מעטים שנפלו, כנראה מרב בלבול, מחיק הערבי. ויבא הערבי עד האבן הבקועה, ונפצנה עוד יתר, ומקרבה יצאו עוד זהובים לרב.

לולא היו שם עוד שני פלחים, אשר ראו את מעשיו, היה מסתיר גם הוא את המטבעות הנפלאות, אך הם התנפלו עליו ויכוהו ויריבו אחרי כן ביניהם.

בין כה וכה נודע הדבר לממשלה. אז באו אל מקום המציאה הנפלאה הקימקאם (שר המחוז) מיפו ואתו ראש העיר וגדוד צבא, ויעסקו בזריזות בצבירת הזהב. אחרי חקירה קלה הודו פלחים מעטים, כי אמנם לקחו זהובים אחדים. אך רבם עומדים על דעתם ואומרים כי לא נגעו באוצר.

חושבים, כי האוצר הזה, שנמצא עתה באדמה, היה טמון בה מזמן הילני המלכה, היא מלכת הדיב, שהתגירה היא ובניה לפני חרבן הבית השני ובאה וישבה בירושלים. אך אי אפשר לברר אם כך היא באמת.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.

כתבת ה„עולם הקטן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШІЯ", ВАРШАВА.

Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

ספרי חנוך ולמוד ומקרא (הוצאת „תושיה"):

1] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (עפ"י השטה הטבעית) עם 24 ציורים יפים ואותיות הכתיבה. נדפסת על טבלא גדולה להדביק אל הקיר בבה"ס.
מחירה 20 קאפ'. פאר' 2 קאפ'.
מדבקת על ניר עב—30 קאפ'. פאר' 6 ק'.

2] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) מטולטלת, ערוכה בקוביות (בגזרי עץ קטנים), בתבת־ניר יפה— ובתוכה לוחות־לדוגמא ערוכות לזה.
מחירה 75 ק'. פאר' 10 קאפ'.

3] הנ"ל, בגזרי ניר עב קטנים, בתבת ניר כנ"ל.
מחירה 60 ק'. פאר' 10 ק'.

4] אלפא ביתא מטולטלת, ערוכה בקוביות. אותיותיה מדבקות על גזרי עץ קטנים מרבעים (קוביות) עם נקודות מיוחדות, להרכיב מהן מלות ומאמרים— ערוכה בתבת ניר.
מחירה 60 קאפ'. פאר' 20 קאפ'.

5] הנ"ל, מדבקת על גזרי ניר עב קטנים, בתבת ניר כנ"ל.
מחירה 50 ק'. פאר' 10 ק'.

6] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (עפ"י השטה הטבעית), עם 82 ציורים יפים. נדפסת על טבלא גדולה להדביק אל הקיר בבה"ס.
מחירה 25 קאפ'. פאר' 2 קאפ'.
מדבקת על ניר עב—35 ק'. פאר' 8 ק'.

7] הנ"ל, במחברת קטנה ונאה, מכורכת במעטפה ציורית (בצבעים) יפה.
מחירה 50 קאפ'. פאר' 10 קאפ'.

8] אלפא ביתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) מטולטלת, ערוכה בקוביות. ערוכה בתבת ניר גדולה ויפה עם ציור נאה בצבעים ממעל.
מחירה 1 רובל. פאר' 20 ק'.

9] עברית בלשון עם ועם. למוד הקריאה למתחילים. י. לוינזון וי. ח. טביוב. I למדברים רוסית, II למדברים זרגון.
מחיר כל מחברת בכריכה 25 ק'. פאר' 4 ק'.

10] ראשית דעת שפת עבר (כנ"ל עם ציורים). מ. קרינסקי.
מחירו 30 קאפ', מכ' בבד 40 ק'. פארטא 6 קאפ'.

11] הקריאה העברית (למתחילים). י. ב. לבנר.
מחירו 15 קאפ', מכ' בבד 25 קאפ'. פאר' 4 ק'.

12] בית הספר להורות הכתובה העברית, בחמש מחברות (מאושר מטעה"מ). מ. קרינסקי.
מחיר כל מחברת 7 קאפ'. פארטא 2 קאפ'.

13] לפי הטף להורות את הילדים לדבר עברית מבלי עזרת תרגומים. ד. ילין.
ספר המורה, שני חלקים (החלק השני עם לוחות־תמונות).
מחיר כל חלק 75 ק', מכ' בבד 90 ק'. פאר' 10 ק'.
שני החלקים מכ' יחד בבד 1.70. פאר' 14 ק'.

14] מקרא לפי הטף, להורות את ילדי ישראל קרא וכתוב ודבר עברית, על פי השטה הטבעית, עברית בעברית, עם ציורים. הנ"ל.
ספר התלמיד, שני חלקים.
מחיר כל חלק 75 קאפ' בכריכה. פאר' 8 ק'.

15] המכין. פרוזדור לכל ספרי התלמוד (מאושר מטעה"מ). י. ח. טביוב.
מחירו 30 ק', מכ' בבד 40 ק'. פאר' 6 ק'.

16] ראשית למודי שפת עבר (עם תרגום המלות ברוסית ואשכנזית באותיות עבריות). י. גרזובסקי.
מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.

17] גן הילדים. כריסטומתיה עברית עם תרגום המלים ברוסית ואשכנזית (באותיות עבריות, עם ציורים). ש. ברמן.
מהדורא חדשה מתוקנת.
חלק ראשון מחירו 75 ק', מכ' בבד 90 ק'. פאר' 10 ק'.
חלק שני מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 6 ק'.
שני החלקים מכ' יחד בבד 1.45 רובל. פאר' 16 ק'.

18] בת חיל או תורת אם, ספר מקרא לבנות ישראל. י. מיוחס.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 6 ק'.

19] מדריך הילדים. מתודה וכריסטומתיה (עם תרגום המלות ברוסית) בב' חלקים (מאושר מטה"מ). ק. וליצקי.
כל חלק 35 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 8 ק'.
שני החלקים מכ' יחד בבד 85 ק'. פאר' 14 ק'.

20] רע הילדים. ספר מקרא למתחילים, כלו מנוקד, עם „אוצר המלים" בתרגום רוסי (מאושר מטעה"מ). י. ב. לבנר.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פארטא 8 קאפ.

21] ידידנו. מועדי ישראל ותפלותיהם עם תרגום המלות ללשון רוסיה (מאושר מטעה"מ). הנ"ל.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 6 ק'.

22] מורה הילדים. מתודה עם תרגום המלות ברוסית ואשכנזית באותיות עבריות (מאושר מטעה"מ). י. ח. טביוב.
מחירו 90 קאפ', מכ' בבד 1.05. פאר' 14 קאפ'.
מפתח (לתרגומי מורה הילדים) הנ"ל.
מחירו 10 ק', מכ' בבד 20 ק'. פאר' 4 ק'.

23] עדן הילדים. כריסטומתיה עברית עם תרגום המלות ברוסית, אשכנזית באותיות עבריות, צרפתית ואנגלית. (מאושר מטעה"מ). הנ"ל.
חלק ראשון מחירו 80 קאפ', מכורך בבד 95 ק'. פארטא 10 קאפ'.
חלק שני מחירו 70 ק', מכורך בבד 85 קאפ'. פארטא 8 קאפ'.

24] אגרון לבני הנעורים. מכתבים למופת לילדים ולילדות, לנערים ולנערות, עם מלון לכל המלים והמבטאים החמורים. הנ"ל.
מחירו 50 קאפ', מכ' בבד 65 ק', מכ' הדר 75 ק'. פארטא 8 ק'.

25] בית ספר עברי. ספר מקרא ולמוד. י. גרזובסקי.
חלק ראשון 25 ק', מכ' בבד 35 ק'. פאר' 4 ק'.
חלק שני 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.
חלק שלישי 75 ק', מכ' בבד 90 ק'. פאר' 12 ק'.

26] הדקדוק העברי. דקדוק קצר למתחילים, מנוקד. ל. שאצקי.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 50 ק'. פאר' 6 ק'.

27] תרגילי הדקדוק העברי (להקראה ונתוח). הנ"ל.
מחירו 30 ק', מכ' בבד 40 ק'. פאר' 6 ק'.

28] מחברות לנתוחי־דקדוק (שלש מחברות). א. י. גוטליב.
מחיר כל מחברת 10 ק'. פאר' 2 ק'.

29] דקדוק לשון עברית מאת שמואל דוד לוצטו (שד"ל), מעבד ע"י אברהם כהנא.
מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.

30] מערכת הפעלים (ספר שמושי). א. קליינמן.
מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.

31] קצור דברי הימים לעם ישראל מראשית היותו עד היום הזה (מנוקד). י. גרזובסקי.
מחירו 50 קאפ', מכורך בבד 60 ק', מכורך הדר 70 ק'. פארטא 6 ק'.

32] תולדות עם ישראל (מנוקד). א. ז. רבינוביץ.
חלק ראשון מחירו 50 ק', מכ' בבד 65 ק'. פאר' 8 ק'.
חלק שני מחירו 55 ק', מכ' בבד 70 ק'. פאר' 8 ק'.
חלק שלישי מחירו 80 קאפ', מכ' בבד 90 קאפ'. פאר' 10 ק'.
כל שלשת החלקים (כל הספר) מכורכים יחד בבד הדר 2.10. פאר' 20 ק'.
נמצא להמכר גם בספרים קטנים: ספר א' ב' ה' כ"א 15 ק'; ספר ג' ד' ו' ח' ט' י' כ"א 20 ק'. פאר' לכל ספר 2 ק'.

33] למען אחי הקטנים. שירי ילדים (פורמט גדול). א. ליבושיצקי.
מחירו 60 ק', מכ' פשוט 75 ק', מכ' הדר 85 ק', פארטא 10 ק'. על ניר ריגאל 1 ר', מכ' הדר 1.25. פאר' 12 ק'.

34] הכנור. קובץ שירים לילדים ולבני הנעורים, מאת משוררים שונים. ספר ראשון: שירי הטבע. ספר שני: משלים. ספר שלישי: אגדות.
מחיר כל ספר 25 ק', מכ' 35 ק'. פארטא 6 ק'.

35] פרקי אבות לבני הנעורים (עם תרגום רוסי והערות ובאורים). א. ליבושיצקי.
מחירו 25 ק', מכ' בבד 35 ק'. פאר' 4 ק'.

36] בעיר וביער (משלים), ב"ח. י. שטינברג.
מחיר כל חלק 30 ק', מכ' בבד 40 ק'. פאר' 4 ק'.
שני החלקים ביחד מכורך בבד 80 ק'. פאר' 8 ק'.

37] שיחות ילדים. קובץ אגדות מקוריות לילדים (פורמט גדול). מנוקד. הנ"ל.
מחירו 40 ק', מכ' 65 ק'. פארטא 6 קאפ'.

38] כל אגדות ישראל (פורמט גדול, מנוקד, מאושר מטעה"מ). י. ב. לבנר.
חלק ראשון מחירו 75 ק', מכ' הדר בבד 1 רובל. פאר' 8 ק'.
חלק שני מחירו 1.05 ר', מכ' בבד 1.65, הדר בבד 1.75. פארטא 16 ק'.
שני החלקים מכ' יחד הדר בבד 2.60. פאר' 24 ק'.

39] עולם קטן. עתון מצויר לבני הנעורים. מהדורא ראשונה.
65 חוברות בחמשה כרכים (13 חוב' בכל כרך).
כל כרך במחיר 1.50 רובל.
כל 26 חוב' מכ' יחד 3 רובל.
כל הקבוצה ביחד מכ' הדר 6 רובל.

40] לוח־עולם קטן. קובץ ספרותי ושמושי לבני הנעורים לשנת תרס"ג עם תמונות וציורים.
מחירו 75 קאפ', לחותמי ה„עולם קטן" רק 50 ק', מכ' בניר 10 ק' (מכ' הדר 25 ק') בעד הכריכה.

41] ספר החנכה. מאסף לבני הנעורים עם תמונות וציורים.
מחירו 25 ק', מכ' 4.) ק'. פארטא 4 ק'.

42] פרקי תלמוד. כריסטומתיה תלמודית למתחילים, עם תרגום המלות התלמודיות ברוסית ואשכנזית (באותיות עבריות). א. ל. ביסקא.
מחירו 40 ק', מכ' בבד 55 ק'. פאר' 6 ק'.

43] מורה הסגנון ושמוש הלשון העברית (עם דוגמאות ופרקי שנון רבים לשמוש המעשי, וחלק מיוחד על תורת הנקוד לכל פרטיה). י. ח. טביוב.
מחירו 1 ר', מכ' בבד 1.15. פאר' 14 ק'.

44] תורת הספרות. מורה חקי הסגנון הפרוזי והשירי ותורת הספרות לכל חלקיה השונים (עם דוגמאות רבות מכל מקצעות הספרות העברית בכל תקופותיה). ש. ל. גרדון.
מחירו 1 ר', מכ' בבד 1.15. מכ' הדר 1.25 ר'. פאר' 14 ק'.

45] מבחר הספרות. אנתולוגיה עברית, מכילה לקוטים נבחרים ממיטב הספרות העברית החדשה בשיר ובפרוזה של משוררינו וסופרינו הגדולים (עם תולדות כל סופר וערכו והערות נחוצות). י. ח. טביוב.
מחירו 90 ק', מכורך בבד הדר 1.15. פאר' 14 ק'.

46] תולדות היהודים (הסטוריה פופולרית ערוכה לעם ולבני הנעורים). יעקב פרנקל.
מחיר חלק א', ב', ג' 5(.) ק' כ"א. פאר' 6 ק'; חלקי ד', ה' 75 ק' כ"א. פאר' 10 ק'. בשני כרכים מכ' הדר כל כרך 1.75 ר'. פארטא 20 קאפ'.

47] מלון של כיס. מעברית לרוסית ואשכנזית (באותיות עבריות). מלון מלא ושלם לשפה העברית הישנה והחדשה, של התנ"ך, התלמוד והמדרשים ושל הספרות העברית החדשה. י. גרזובסקי וד"ר י. קלוזנר.
מחירו 2.35 רובל, מכ' הדר 2.60. פארטא 20 ק'.

Издательство „ТУШIЯ", Варшава. — Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah". Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau.